

หัตยา กาญจนสมบัติ, พวงทิพย์ รัตนะรัต, สรียา เวชวิฐาน และ โสภณ เอี่ยมศิริถาวร

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักกระบาดวิทยา Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology

✉ hataya_k@hotmail.com

สถานการณ์โรคประจำสัปดาห์ที่ 23 ระหว่างวันที่ 3 – 9 มิถุนายน 2555 สำนักกระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคมือ เท้า ปาก 21 ราย จังหวัดเชียงใหม่ พบผู้ป่วย 5 ราย ที่ศูนย์เด็กเล็ก หมู่ 5 ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 18 พฤษภาคม 2555 ด้วยอาการไข้ มีแผลเปื่อยในปากและมีอาการเจ็บ มีตุ่มแดงที่ฝ่ามือ ฝ่าเท้า และก้น เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลจอมทองในวันที่ 21 พฤษภาคม 2555 แพทย์วินิจฉัย Enteroviral vesicular stomatitis with exanthem ศูนย์เด็กเล็กแห่งนี้มีเด็กทั้งหมด 36 คน จากการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม พบผู้ป่วยในศูนย์เด็กเล็กอีก 3 ราย ในชุมชน 13 ราย ทีมสอบสวนได้ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องโรคและการป้องกันในชุมชน ปิดศูนย์เด็กเล็กตั้งแต่วันที่ 21 – 25 พฤษภาคม 2555 และทำความสะอาดห้องเรียน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เก็บตัวอย่างอุจจาระผู้ป่วยส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อยู่ระหว่างการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

2. โรคฉี่หนู 2 ราย เสียชีวิต 1 ราย ที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ป่วยเพศชาย อายุ 22 ปี อาศัยอยู่หมู่ 5 บ้านป่าม่วง ตำบลหนองผือ อำเภอเมืองสรวง อาชีพทำนาและเลี้ยงวัว ไม่มีโรคประจำตัว ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ได้แต่งงานและย้ายมาอยู่ที่บ้านภรรยาประมาณ 1 เดือนครึ่ง เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2555 ด้วยอาการไข้ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ได้ซื้อยาแก้ปวดมารับประทานเอง วันที่ 21 พฤษภาคม 2555 ยังมีไข้ ปวดตามกล้ามเนื้อและน่อง จึงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเมืองสรวง แรกรับ อุณหภูมิร่างกาย 38.1 องศาเซลเซียส ชีพจร 120 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 120/70 มิลลิเมตรปรอท ผลการตรวจพบ WBC 8,660 cells/mm³ Plt 50,000 cells/mm³ Hct 30.8% Neu 82.5% Lym 7.2% ผลการตรวจ Leptospira antibody เป็นลบ แพทย์วินิจฉัย AFI R/O DF ให้ยาไปรับประทานที่บ้าน และนัดตรวจ CBC อีกครั้งในวันที่ 24 พฤษภาคม 2555 แต่เนื่องจากวันที่ 22 พฤษภาคม 2555 เวลา 09.00 น. ผู้ป่วยมีอาการเจ็บหน้าอก ไอ เสมหะมีเลือดปนและปวดตามร่างกาย จึงได้ไปโรงพยาบาลเมืองสรวง ก่อนวันนัด แพทย์วินิจฉัย Pneumonia และรับไว้เป็นผู้ป่วยใน ผลการตรวจพบ Plt 29,000 cells/mm³ Lym 3% BUN 47 mg%

Creatinine 4.1 mg% ผลเอกซเรย์ Infiltration both lung เวลา 12.00 น. ผู้ป่วยมีไข้สูง 40 องศาเซลเซียส เจ็บหน้าอกและปวดน่องมากขึ้น แพทย์วินิจฉัย Leptospirosis R/O DHF และส่งตัวไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลร้อยเอ็ด ผู้ป่วยหายใจหอบ ตรวจพบ O₂ sat 40-60% ใส่ท่อช่วยหายใจ secretion ใน tube เป็นเลือดสดจำนวนมาก ผลเอกซเรย์ Pleural Effusion with Pneumonia คนไข้เสียชีวิตเวลา 23.00 น. แพทย์วินิจฉัย Severe leptospirosis with acute renal failure ผลการตรวจ Leptospira antibody IgM และ IgG เป็นลบ Scrub typhus antibody เป็นลบ Anti HBs และ Anti HCV เป็นลบ HBs antigen เป็นบวก เก็บตัวอย่างซีรัมส่งตรวจ Scrub typhus, Melioidosis และ Leptospirosis อยู่ระหว่างการตรวจทางห้องปฏิบัติการ จากการซักประวัติ ในวันที่ 8 และ 9 พฤษภาคม 2555 ผู้ป่วยและเพื่อนบ้านได้ลงลอกหญ้าและจับปลาในบ่อน้ำบริเวณทุ่งนาโดยไม่ได้ใส่ถุงมือและรองเท้าบูท ผู้ป่วยมีบาดแผลที่นิ้วมือ บริเวณรอบบ่อน้ำเป็นปรักและมีหนูชุกชุม ทีมสอบสวนได้ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมระหว่างวันที่ 18 พฤษภาคม – 3 มิถุนายน 2555 พบผู้ป่วยชาย 1 ราย อายุ 56 ปี มีประวัติลงไปจับปลาในบ่อน้ำแหล่งเดียวกัน เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2555 รับการรักษาที่โรงพยาบาลเมืองสรวงในวันเดียวกัน แพทย์วินิจฉัย Leptospirosis ส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลร้อยเอ็ด อาการดีขึ้น ออกจากโรงพยาบาลวันที่ 25 พฤษภาคม 2555 ผลการตรวจ Leptospira antibody IgM และ IgG เป็นลบ เก็บเลือดส่งตรวจยืนยันผลอยู่ระหว่างการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ทีมสอบสวนได้ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สุขศึกษา ทำประชาคม และเฝ้าระวังโรคในชุมชน ปลูสัตว์อำเภอเมืองสรวง เจาะเลือดวัวของผู้เสียชีวิต จำนวน 5 ตัวอย่าง ส่งตรวจยืนยัน สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 เก็บตัวอย่างน้ำจำนวน 7 ตัวอย่าง ส่งตรวจอยู่ระหว่างการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

3. โรคปอดอักเสบ จังหวัดอุดรธานี ผู้ป่วยเป็นทหารใหม่ในกองพันทหารม้า ค่ายแห่งหนึ่ง ตำบลท่าเสา อำเภอเมือง เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลค่ายพิชัยดาบหักในวันที่ 29-30 พฤษภาคม 2555 จำนวน 7 ราย ส่งต่อโรงพยาบาลอุดรธานี 1 ราย จำนวนทหาร

ทั้งหมด 140 นาย มีอาการปอดอักเสบ 15 ราย อาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ 111 ราย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ต่อ Sputum AFB, Leptospirosis, Melioidosis, Hep A B และ C เป็นลบ ผลการตรวจ Influenza virus ในผู้ป่วย 11 ราย เป็นลบ Mycoplasma IgG และ IgM เป็นบวก เบื้องต้นแพทย์สงสัยติดเชื้อ Mycoplasma และ Chlamydia ได้จ่ายยาปฏิชีวนะ Clarithromycin ceftriazone ให้ผู้ป่วยที่มีอาการทั้งหมด เก็บตัวอย่าง Throat swab ส่งตรวจหาเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่โดยวิธี PCR ที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร 10 ราย พบเชื้อ Adenovirus 8 ราย

4. โรคติดเชื้อสเตรปโตคอคคัส ซูอิส 1 ราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ป่วยเพศหญิง อายุ 54 ปี อาศัยอยู่หมู่ 1 ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2555 ด้วยอาการอาเจียน เคนเซซึม สับสน การได้ยินของหูข้างขวาตกลง เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลนครพิงค์ในวันที่ 29 พฤษภาคม 2555 ผลการตรวจพบ Hct 39.4% WBC 11,760 cells/mm³ Neu 36.2% Lym 12.3% Plt 237,000 cells/mm³ Na 38 mg% K 4.04 mg% Cl 98.3 mg% BUN 21.0 mg% Creatinine 1.47 mg% แพทย์ให้ยา Ampicillin และ PGS จากการซักประวัติ ลูกสาวของผู้ป่วยได้ซื้อเนื้อหมูจากตลาดในเมือง ผู้ป่วยได้นำมาทำลาบหมูรับประทานเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2555 โดยมีผู้ร่วมรับประทาน 7 คน แต่คนอื่นไม่มีอาการป่วย ผู้ป่วยมีโรคประจำตัว คือ เบาหวานและความดันโลหิตสูง ปัจจุบันผู้ป่วยยังรักษาอยู่ในโรงพยาบาล

5. อาหารเป็นพิษ 76 ราย จังหวัดร้อยเอ็ด อัตราร้อยละ 41.76 ผู้ป่วยเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 2 - ประถมศึกษาปีที่ 6 และครูของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ เป็นเพศชาย 31 ราย เพศหญิง 45 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อหญิง เท่ากับ 1 : 1.45 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมะหรี 35 ราย ในวันที่ 6 มิถุนายน 2555 ด้วยอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง เวียนศีรษะ หลังรับประทานอาหารกลางวัน ประมาณ 30 นาที - 1 ชั่วโมง จากการสอบสวนมีนักเรียนที่รับประทานอาหารกลางวันทั้งหมด 182 คน อาหารกลางวัน คือ ผัดซีอิ๊วใส่หมูบดผักคะน้าและกระหล่ำปลีปรุงโดยแม่ครัวของโรงเรียนจำนวน 3 คน ทั้ง 3 คนไม่มีอาการป่วยด้วยโรกระบบทางเดินอาหาร ไม่มีบาดแผลที่มีมือ วัตถุติดในการปรุงมีแม่ค้านำมาส่งที่โรงเรียน เวลา 08.00 น. แม่ครัวเริ่มปรุงอาหารเวลา 10.00 น. นักเรียนรับประทานเวลา 11.30 น. โดยแม่ครัวให้ข้อมูลว่าเส้นก๋วยเตี๋ยวมักมีลักษณะแป้งเปื่อยยุ่ย เก็บตัวอย่างน้ำดื่มน้ำใช้ส่งตรวจที่โรงพยาบาลเสลภูมิ ไม่พบเชื้อก่อโรค ตัวอย่างผัดซีอิ๊ว พบเชื้อ *Bacillus* spp. ตัวอย่าง Swab มือผู้ปรุงอาหาร พบเชื้อ *Bacillus* spp. ทั้ง 3 ราย ตัวอย่าง Swab ตู้เย็น พบเชื้อ *Bacillus* spp.

6. โรคหัด 20 ราย ที่จังหวัดเชียงใหม่ พบผู้ป่วยชาวไทย ภูเขาจำนวน 6 ราย เพศชาย 3 ราย หญิง 3 ราย อายุ 6 - 9 ปี เป็นนักเรียนประจำของโรงเรียนบ้านแม่แ่มะ หมู่ 11 ตำบลแม่แ่มะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ชั้นอนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 1 ราย แรกเริ่มป่วยวันที่ 4 มิถุนายน 2555 ด้วยอาการไข้ มีผื่นนูนแดง ไอ มีน้ำมูก ตาแดง มีถ่ายเหลวร่วมด้วย เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเชียงดาวในวันที่ 6 มิถุนายน 2555 เป็นผู้ป่วยในทั้งหมด แพทย์วินิจฉัย R/O Measles โรงเรียนบ้านแม่แ่มะมีนักเรียนทั้งหมด 160 คน เปิดสอนชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนในโรงเรียนมาจากหลายหมู่บ้าน เป็นชาวไทยภูเขาทั้งหมด ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับวัคซีนหรือมีประวัติการรับวัคซีนไม่ชัดเจน จากการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม พบผู้ป่วยอีก 14 ราย ทีมสอบสวนโรคได้ให้การรักษาผู้ป่วยให้สุขศึกษาแก่ครูและนักเรียน และเตรียมให้วัคซีนกับเด็กนักเรียนเก็บตัวอย่างเลือดและ Throat swab ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงใหม่ อยู่ระหว่างการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. โรคไข้สมองอักเสบ ที่ประเทศอินเดีย ตั้งแต่ 1 มกราคม - 2 มิถุนายน 2555 พบผู้ป่วยกลุ่มอาการของโรคไข้สมองอักเสบเฉียบพลันในรัฐ Uttar Pradesh แล้ว 334 ราย ในจำนวนนี้เสียชีวิต 80 ราย ส่วนที่รัฐ Bihar พบผู้ป่วย 260 ราย เสียชีวิต 100 ราย และยังคงรักษาอยู่ในโรงพยาบาล 57 ราย อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยเหล่านี้ไม่มีผลการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ

2. โรคแท้งติดต่อที่ประเทศจีน คนงานในฟาร์มโคนมแห่งหนึ่งจังหวัด Heilongjiang 37 ราย ป่วยด้วยอาการของโรค Brucellosis ในจำนวนนี้ได้รับการตรวจยืนยันแล้ว 11 ราย และพบวัวที่ติดเชื้อจำนวน 600 ตัว ตั้งแต่ปี 2539 - 2554 พบผู้ป่วยโรค Brucellosis ในจีนมากถึง 350 ล้านคน อัตราการติดเชื้อเพิ่มขึ้นเกือบ 30 เท่า

3. ติดเชื้อแบคทีเรียดีอียา ที่เขตปกครองพิเศษฮ่องกง พบผู้ป่วยชาย อายุ 64 ปี ติดเชื้อ New Delhi metallo-beta-lactamase carbapenemase producing Enterobacteriaceae (NDM-1) ผู้ป่วยรายนี้มีประวัติเดินทางมาประเทศไทยระหว่างวันที่ 8 เมษายน - 17 พฤษภาคม 2555 เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2555 ด้วยอาการมีไข้ หนาวสั่น ซา ซ้ำยบวม เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในประเทศไทยในวันเดียวกัน แพทย์วินิจฉัย Necrotizing fasciitis ผู้ป่วยได้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลที่ฮ่องกงอีกครั้งเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2555 และได้รับการตรวจยืนยันการติดเชื้อ ปัจจุบันผู้ป่วยอาการดีขึ้น (www.promedmail.org)